

Формування особистості
в освітньо-виховному
середовищі навчального
закладу: проблеми і пошуки

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка

**ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В ОСВІТНЬО-ВИХОВНОМУ
СЕРЕДОВИЩІ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ:
*ПРОБЛЕМИ І ПОШУКИ***

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Житомир – 2014

туристсько-краєзнавчої діяльності.....	72
<i>Патюк М.</i> Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках біології....	75
<i>Хайнацька Н.</i> Природоохоронна діяльність підлітків як засіб гуманізації їх взаємин.....	77
<i>Кльоц Н.</i> Гра як засіб формування інтересу до уроків біології в учнів основної школи.....	80
<i>Тарасевич В.</i> Застосування ігрових технологій у вихованні сучасних школярів.....	83
<i>Еслан М.</i> Інклюзивна освіта в Україні.....	86
<i>Хомік Ю.</i> Класифікація методів навчання та їх вибір у професійній діяльності вчителя історії.....	88
<i>Волошина М.</i> Роль економічного виховання в підготовці старшокласників до життєдіяльності у суспільстві.....	91
<i>Атамась О.</i> Проблема економічного виховання шкільної молоді.....	94
<i>Котюк І.</i> Розвиток екологічної відповідальності в учнів 7-9 класів.....	97
<i>Пащинська М.</i> Праця як засіб виховання школярів.....	99
<i>Венгер Я.</i> Зміст та шляхи виховання у школярів патріотизму.....	102
<i>Маркиш К.</i> Розвиток екологічної культури учня.....	105
<i>Якобчук М.</i> Формування в учнів екологічної свідомості.....	108
<i>Семеняка Н.</i> Виховання емоційно-ціннісного ставлення до природи в підлітків.....	110
<i>Щербата І.</i> Екологічне виховання школярів у позаурочній діяльності.....	113
<i>Пархомчук В.</i> Особливості формування екологічної культури в учнів-підлітків.....	115
<i>Кльоц Ю.</i> Видова різноманітність макрофлори річки Уборть у межах с. Зубковичі.....	118
<i>Мишанецька С.</i> Синантропні павуки житлових будинків м. Житомир.....	121
<i>Ющенко А.</i> Вплив повного голодування на деякі фізико-хімічні показники гемолімфи витушки рогової (Mollusca, Pulmonata).....	124
<i>Мороз В.</i> Основи формування здорового способу життя.....	127
<i>Голяченко Ю.</i> Згубний вплив на здоров'я підлітків шкідливих звичок та шляхи їх корекції.....	129
<i>Гончаренко К.</i> Профілактика шкідливих звичок в учнів середнього шкільного віку.....	132
<i>Стемківська О.</i> Основи профілактики в школі шкідливих звичок.....	135
<i>Романюк І.</i> Телебачення і його вплив на свідомість школярів-підлітків.....	137
<i>Гири І.</i> Вплив засобів масової інформації на особистісний розвиток школяра.....	139
<i>Коломієць О.</i> Роль педагогічної підтримки у роботі з важковиховуваними підлітками.....	141
<i>Пащинська О.Л., Тарнавська Н. П.</i> Компетентне управління в організації ефективної роботи ДНЗ.....	145
<i>Кравчук Г.</i> Організація життєдіяльності учнівського колективу як основа їх згуртованості.....	149

через уроки та позакласні заходи (спортивні секції, змагання). Все це повинно призвести до зниження числа зловживань шкідливими звичками.

Отже, шкідливі звички мають негативні наслідки для самої дитини і її майбутнього потомства, вони завдають шкоди сім'ї, державі, суспільству. Більшість людей згодні з тим, що профілактика повинна бути важливим компонентом у сучасному підході до вирішення проблеми зловживання різними речовинами.

Список використаних джерел

1. Александров А.А. Куріння і його профілактика в школі / Александров А.А. – М.: Медіа Сфера, 1996. – 96 с.
2. Гранкін П.Г. Тютюн і здоровила зведе в могилу! / Гранкін П.Г. // Виховання школярів. – 2003. – С.70-74.
3. Грушецька Т.Н. Ні – алкоголізму, курінню і наркотикам / Грушецька Т.Н. // Виховання школярів. – 2000. – № 4. – С.58-64.
4. Максєв А.Г. Не допустити біди: пед. профілактика наркотизму школярів: посібник для вчителя / Максєв А.Г. – М.: Просвещение, 2003. – 191 с.
5. Нікітін А.Ф. Тверезість – норма життя / Нікітін А.Ф. – М.: Просвещение, 1987. – 64 с.
6. Чаклін А.В. Як зжити шкідливі звички / Чаклін А.В. – М., 1988. – 85 с.

Катерина Гончаренко

студентка III курсу природничого факультету

Наук. керівник: канд. пед. наук, доцент Н.М. Мирончук

Профілактика шкідливих звичок у учнів середнього шкільного віку

«Здоров'я є найвище багатство людини»

Гіпократ

Людина як біосоціальний суб'єкт живе у відповідній системі моральних орієнтацій та ідеалів. Якщо у зрілому віці вона більш-менш свідомо вибирає свій життєвий шлях, то в дитинстві на неї суттєво впливають різноманітні соціальні причини, все частіше першими наставниками дитини стають неосвічені, недосвідчені, аморальні люди. Унаслідок цього, в дітей і підлітків виникають асоціальна поведінка та шкідливі звички (паління, вживання алкоголю, наркотиків тощо).

Аспекти даної проблеми досліджують О.Коваленко, Ф.Углоп, О.Яременко, І.Озерський, В.Закревський та інші.

Метою нашої роботи є встановити стан поширення шкідливих звичок серед учнів середнього шкільного віку.

У загальноосвітніх навчальних закладах, у середніх і вищих професійних навчальних закладах упроваджуються курси «Здоров'я», «Валеологія», «Екологія», «Основи безпеки життєдіяльності», «Безпека життєдіяльності». У процесі навчання на уроках фізичної культури, біології, географії, фізики, хімії та інших навчальних предметів досягаються певні результати. Проте

ефективність виховання культури здорового способу життя школярів залишається недостатньо високою.

До найпоширеніших шкідливих звичок школярів належать тютюнопаління й вживання алкоголю. Паління тютюну є багатогранною проблемою, яка має медичний, соціальний, психологічний та економічний аспекти [1, с.5].

Дітям віком від 9 до 17 років необхідні розуміння і підтримка. З іншого боку, підлітки мають потребу в особистій незалежності. Уважно прислухаючись до заборон дорослих, вони намагаються визначити людські норми й цінності, а інколи, через недостатню зрілість, переоцінюють свої можливості. Саме це, в поєднанні з підвищеним інтересом до всього, спонукає підлітка звернути увагу на різноманітну інформацію, зокрема про вживання токсичних речовин, яку вони знаходять у школі, вдома, на вулиці. Вплив друзів у цьому віці зростає, тоді як вплив батьків зменшується [2, с.11].

Звичка є важливим аспектом життя людини: щодо здоров'я людини, її способу життя звички можуть бути корисними і шкідливими. Корисні звички підвищують працездатність, сприяють фізичному і психічному розвитку особи, зумовлюють її активне довголіття. Чим раніше вони сформувалися, тим міцніше її здоров'я, тим легше їй уникнути шкідливих звичок.

Шкідливі звички, навпаки, руйнують її волю і здоров'я, знижують працездатність, скорочують тривалість життя. Шкідливі звички з'являються у різному віці. Чим раніше вони утворюються, тим згубніше діють, і тим складніше їх позбутися [3, с.29].

Нами було проведено мікродослідження з метою виявлення ставлення учнів та сформованості у них шкідливих звичок. Дослідження було проведено у Гришковецькій гімназії смт. Гришківці Бердичівського району Житомирської області. У дослідженні брали учні 7-А класу в кількості 19 чоловік.

Учнім були роздані заздалегідь розроблені анкети, які включали у себе 10 запитань. Дане анкетування було анонімним.

Як показали результати анкетування, 47,4% учнів мають шкідливі звички; 68,4% учнів знають, як алкоголь, тютюн та наркотичні засоби впливають на їх організм; 26,3% учнів мають позитивне ставлення до шкідливих звичок; 10,5% учнів часто вживають цигарки; 10,5% учнів часто вживають спиртні напої; 15,8% вживають легкі наркотичні засоби; 52,6% учнів уперше спробували алкоголь у середній школі.

На запитання «Чи отримуєте Ви у школі інформацію про шкідливість алкоголю, наркотиків та тютюнопаління?» 73,7% відповіли – отримую (у школі досить часто проводяться різноманітні заходи на дану тему), 15,8% – отримую, але даному питанню у нашій школі, на мою думку, приділяється мало уваги, і 10,5% – не отримую.

На запитання «Чи Ваші батьки, спілкуючись з Вами, торкаються проблеми вживання наркотиків, алкоголю та тютюну?» 42,1% відповіли –

так, мої батьки часто проводять зі мною виховні бесіди на дану тему, 31,6% іноді мої батьки обговорюють зі мною дане питання, і 26,3% – ні, мої батьки ніколи не торкалися проблеми вживання наркотиків, алкоголю та тютюну.

Підрахувавши результати кожної анкети, ми дійшли до такого висновку:

47,4% опитуваних – це учні, які не мають схильності до шкідливих звичок. Вони презирливо ставляться до тютюнопаління, алкоголю та наркотиків. Учні знають про наслідки шкідливих звичок на організм людини. Вони отримують достатню кількість інформації про шкідливі звички та їх вплив у школі та вдома;

47,4% – учні, які мають схильність до шкідливих звичок. Вони уже знають, що таке алкоголь і тютюн та яка їх дія на організм, але іноді вони все ж таки вдаються до вживання алкоголю чи тютюнопаління. На даних учнів потрібно звернути увагу. Потрібно простежити за тим, щоб їх уподобання не перейшли у залежність. З ними потрібно проводити індивідуальні бесіди у школі та вдома;

5,3% – учні, які мають досить сильну схильність до шкідливих звичок. Деякими з них вони уже познайомилися. Дані учні не мають достатньої інформації про відповідальність неповнолітніх за вживання алкоголю, тютюну та наркотиків. У них відсутні знання про вплив алкоголю, тютюну та наркотиків на людський організм. Можливо, дані учні одержують мало інформації у школі про вплив шкідливих звичок на організм людини. Батькам рекомендується провести виховну бесіду на дану тему.

Поширення шкідливих звичок серед підлітків – досить актуальна тема на даний час. Тому батьки і вчителі повинні приділити їй належну увагу.

З метою профілактики шкідливих звичок в учнів, учителям слід проводити виховні години про шкідливість впливу алкоголю, куріння і наркотиків на організм людини. Класний керівник повинен організовувати різноманітні профілактичні акції, зустрічі школярів з психологами та лікарями. Позитивну роль грає фізкультурно-оздоровча робота (спортивні секції, змагання). Батьки повинні також виховувати у дітей любов до здорового способу життя і стежити за тим, щоб вони не псували своє здоров'я. Усе це повинно сприяти підвищенню рівня інформованості школярів щодо згубного впливу шкідливих звичок на їх організм та зниженню числа зловживачів шкідливими звичками.

Список використаних джерел

1. Копельчук Я.В. Виховання в учнівській молоді здорового способу життя / Я.В. Копельчук // Наукові записки. Психолого-педагогічні науки. – Ніжин. 2002. – №23.
2. Янко В. Школа та наркотики / В.Янко // Завуч. – 2008. – №29.
3. Яременко О.О. Тютюн, алкоголь, наркотики в молодіжному середовищі вживання, залежність, ефективна профілактика / О.О.Яременко. – К., 2005. – 193 с.

Основи профілактики в школі шкідливих звичок

Одна з найгостріших проблем сьогодення – поширення вживання наркотичних речовин дітьми та підлітками. Це соціальне явище має свою динаміку і закономірності розвитку. До найбільш шкідливих звичок належать куріння, алкоголізм, наркоманія. Усі вони впливають на здоров'я людини, пімають людські життя, долі. З ними треба боротися, хоча це й нелегко.

Профілактика шкідливих звичок у школі повинна бути побудована на сучасних підходах до профілактичної роботи. Залякування школярів страшними кадрами про наркоманів чи розповідями про “чорні легені” курців уже багато років не приносять позитивних результатів. Іноді педагогічна профілактика лише провокує інтерес підлітків до тютюну або алкоголю. Тому виходи з профілактики шкідливих звичок ефективніше будувати з урахуванням факторів ризику та захисту.

З даною проблемою повинно боротися не тільки суспільство, але й кожна людина повинна усвідомлювати для себе велику шкоду цих звичок і намагатися боротися з ними.

Різні аспекти даної проблеми досліджували протягом багатьох років такі вчені, як: О. Балакірев, О. Яременко, А. Капська, Н.Максимова, А. Маюров, Н. Анісімов, О. Пилипенко, С. Гарницький та ін. [1].

Мета статті — виявити рівень сформованості в учнів шкідливих звичок, визначити форми і методи роботи з їх профілактики та подолання.

Шкідливі звички, що формуються у школярів, катастрофічно впливають на подальше особисте життя людини, соціальний та економічний стан суспільства, моральне та фізичне здоров'я нації. Нами було проведене дослідження у Пединківській загальноосвітній школі Житомирської області з учнями 9 класу, в ньому взяло участь 15 дітей.

Анкета складалася із дев'яти запитань, на які потрібно було вибрати лише одну відповідь.

Дані дослідження свідчать, що 40 % учнів палять цигарки (вдень приблизно пачку), 20 % іноді можуть палити, і лише 40 % не палять зовсім. На питання «У якому віці Ви вперше спробували палити» 8 учнів не відповіли, двоє – у 10 років, троє – у 12 років, ще двоє в 11 років. З власного бажання почали палити 40 % учнів, 60 % спробували разом з друзями. 46,6 % учнів визначили, що паління цигарок дуже шкідливе, 46,6 % вважають, що паління не пошкодить їхньому здоров'ю, і лише 6,6 % – не знають, яка шкода від паління. На запитання «Чи вживали Ви коли-небудь алкоголь» 53,3 % учнів відповіли, що вживали, 13,3 % – можливо, спробую, і 33,3 % учнів відповіли, що не вживали і не будуть.